

Коментарі
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
До зауважень та рекомендацій, викладених у звіті експертної групи
«Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми»
30428 Історія України та культурна антропологія (з поглибленим вивченням іноземних мов)
Рівень вищої освіти – бакалавр
спеціальність – 032 Історія та археологія

Співпраця з експертною групою під час акредитації освітньо-професійної програми «Історія України та культурна антропологія (з поглибленим вивченням іноземних мов)», ОР бакалавр, була змістовною й позитивною. Ми вдячні експертам за ґрунтовні обговорення й відзначені сильні сторони освітньої програми. Рекомендації слугуватимуть подальшому вдосконаленню ОП у відповідності до цілей ОП й узгоджень зі стейкхолдерами. Позитивно сприймаючи більшість рекомендацій, вважаємо за доцільне висловити власні міркування щодо деяких із них.

Критерій	Звіт експертної групи	Коментар КНУ
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми		
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1</p> <p>Рівень відповідності Критерію 1:</p> <p>Рівень В</p>	<p>Обговорення ОП зі стейкхолдерами, які представляють академічне середовище, відбувалося лише на наукових конференціях, не присвячених освітнім програмам і викладанню, і під час неформальних бесід, засідань кафедри, що не дозволяє чітку фіксацію та ґрунтовне обговорення рекомендацій, зауважень і пропозицій щодо реалізації ОП. ЕГ рекомендує запровадити спеціальний семінар для стейкхолдерів, який дозволив би більш ефективний обмін ідеями і практиками щодо реалізації ОП у межах спеціальності «Історія і археологія».</p>	<p>Обмін думками і ідеями зі стейкхолдерами, які представляють академічне середовище, щодо реалізації ОП Історія України та культурна антропологія (з поглибленим вивченням іноземних мов) відбувається і в КНУТШ, і поза межами закладу, зокрема й за місцем роботи стейкхолдерів.</p> <p>Щодо засідань кафедри, то стейкхолдери запрошувались саме на ті засідання, які були безпосередньо присвячені проблемам реалізації ОП, що якраз і передбачає зафіксоване у рекомендаціях ЕК ґрунтовне обговорення зауважень і пропозицій щодо реалізації ОП. Обговорення перспектив розвитку ОП зі стейкхолдерами відбувається регулярно і не носить формального характеру, не всі зустрічі з стейкхолдерами оформлюються відповідними протоколами.</p>
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми		
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2</p>	<p>Згідно з матрицею ОП ПРН (19.1, 19.2, 20.1, 20.2, 21.1, 21.2) забезпечується виключно вибірковими дисциплінами. Їх досягнення залежить від вибору студентами одного з трьох блоків. Необхідно переглянути ОП на предмет забезпечення всіх ПРН основними дисциплінами та внести відповідні зміни у матрицю забезпечення.</p>	<p>Зауваження ЕГ зроблене помилково - в описі ОП ПРН визначені стандартом та специфікою освітньої програми «Історія України та культурна антропологія (з поглибленим вивченням іноземних мов)» забезпечуються обов'язковими компонентами.</p>

Критерій	Звіт експертної групи	Коментар КНУ
<p>Рівень відповідності Критерію 2:</p> <p>Рівень В</p>	<p>Вибіркова частини забезпечена блоками дисциплін, один із них і обирають студенти, що навчаються на ОП. Це дещо обмежує вибір студентів власної індивідуальної траєкторії. ЕГ рекомендує розглянути можливість заміни цієї системи вільним вибором необхідної кількості дисциплін, що сприятиме кращому формуванню індивідуальної траєкторії студента.</p>	<p>Вказані ЕГ результати навчання (як це чітко вказано в описі ОПП) запроєктовані саме (і виключно) для запропонованих вибірових блоків. Вони формують ту додаткову кваліфікацію яку здобуває той студент який обере відповідний вибіровий блок, тож природно вони й забезпечуються вибіровими компонентами. Саме так і відображено безпосередньо в матриці - Додатково для вибірового блоку «Давня, середньовічна та нова історія України», Додатково для вибірового блоку «Етнічна історія та етнокультура», Додатково для вибірового блоку «Історія України в новітню добу: людина, суспільство, держава».</p> <p>Ті здобувачі освіти які бажають в додаток до освітньої кваліфікації здобути додаткову професійну кваліфікацію можуть обрати один із блоків дисциплін відповідного спрямування, і сформуванню власну індивідуальну траєкторію таким способом. Ті з них кого вибір блоками з якихось причин не влаштовує мають можливість вільно обирати з інших прогам спеціальності, або взагалі з інших програм Університету. Ця система в КНУ стала традиційною і опитування студентів підтверджують, що вона цілком влаштовує студентів.</p> <p>Реалізація ж рекомендацій ЕГ насправді призведе до зменшення можливостей здобувачів – вони не зможуть здобути додаткову кваліфікацію.</p> <p><i>Від так просимо членів ГЕР не звертати увагу на зауваження і рекомендації ГЕР за цим пунктом.</i></p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p>		
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3</p>	<p>За чотири роки реалізації ОП «Історія України та культурна антропология (з поглибленим вивченням іноземних мов)» не було випадків перезарахування результатів навчання в інших ЗВО, зокрема через академічну мобільність серед здобувачів. ЕГ рекомендує до завершення 2022-2023 н. р. проаналізувати ситуацію серед здобувачів шляхом проведення бесіди/анкетування для розуміння, що саме</p>	<p>Із чотирьох років реалізації ОП три роки припали на час пандемії і широкомасштабного вторгнення росії на українські землі. Можливості виїзду здобувачів освіти за кордон, у тому числі за академічною мобільністю, були суттєво обмежені через пандемію. Здобувачі освіти отримували необхідну інформацію про програми академічної мобільності, однак скористатися на практиці не мали можливості.</p>

Критерій	Звіт експертної групи	Коментар КНУ
<p>Рівень відповідності Критерію 3:</p> <p>Рівень В</p>	<p>хвилює здобувачів і чому вони не використовують цю можливість.</p> <p>У зв'язку з нещодавною появою Положення про визнання результатів, отриманих у неформальній/інформальній освіті, здобувачі не ознайомлені з процедурою та більш конкретними діями, які мають бути зі сторони здобувача. ЕГ рекомендує провести консультацію/захід для здобувачів ОП «Історія України та культурна антропологія (з поглибленим вивченням іноземних мов)» задля ознайомлення з процедурою визнання результатів, отриманих у неформальній/інформальній освіті до завершення 2022-2023 н. р.</p>	<p>Положення про визнання результатів, отриманих у неформальній/інформальній освіті затверджено в КНУТШ у лютому 2023 року і відповідно зараз напрацьовуються механізми реалізації цього положення. Про можливості, які надаються здобувачам освіти цим положенням, конкретні процедури пов'язані з визнанням результатів, отриманих у неформальній/інформальній освіті студентів планується детально ознайомити до завершення 2022-2023 н. р.</p>
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою		
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4</p> <p>Рівень відповідності Критерію 4:</p> <p>Рівень В</p>	<p>Поряд з апробованими часом і досвідом традиційними формами та методами навчання, ЕГ пропонує приділити увагу новітнім та інноваційним методам для посилення зацікавленості з боку здобувачів, і відповідні зміни внести в наступні редакції робочих програм навчальних дисциплін.</p> <p>Серед частини навчально-методичного забезпечення є декілька ОК та ВК, що потребують доповнення та оновлення переліку актуальними науковими працями дослідників та самих викладачів за останніх 5-6 років.</p> <p>Потребує доопрацювання або оновлення обов'язкова навчальна дисципліна «Національний характер і ментальність» і вибіркова навчальна дисципліна «Ментальність і національний характер етнічних спільнот», що частково дублюють одна одну. Вищезазначені заходи можуть бути здійсненими до початку нового, 2023/2024 навчального року.</p>	<p>Робота над вдосконаленням форм і методів навчання визначена пріоритетним завданням як колективу, так і кожного викладача історичного факультету і ведеться постійно НПП, які викладають на ОП. Викладачі регулярно підвищують свою кваліфікації в тому числі у використанні новітніх та інноваційних методів навчання. Дисципліни запропоновані у перелік на вибір викладачами профільних для ОП Історія України та культурна антропологія (з поглибленим вивченням іноземних мов) кафедр регулярно обирають здобувачі освіти з цієї ОП та інших ОП історичного факультету.</p> <p>Робочі програми обов'язкової навчальної дисципліни «Національний характер і ментальність» і вибіркової навчальної дисципліни «Ментальність і національний характер етнічних спільнот» найближчим часом будуть доопрацьовані.</p> <p>Всі ці заходи будуть здійснені до початку нового 2023/2024 навчального року.</p>
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність		
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо</p>	<p>Під час проведення акредитації ЕК встановила, що в робочих програмах відсутні переліки орієнтовних питань, що виносяться на іспит/залік. Експертна група рекомендує</p>	<p>Структура робочих програм навчальних дисциплін визначена наказом ректора від 11.08.2017 р. за №729-32 "Про запровадження в освітній та інформаційний процес форм</p>

Критерій	Звіт експертної групи	Коментар КНУ
<p>удосконалення у контексті Критерію 5</p> <p>Рівень відповідності Критерію 5:</p> <p>Рівень В</p>	<p>запровадити практику обов'язкової перевірки курсових робіт на наявність академічного плагіату, що сприятиме формуванню глибшої культури академічної доброчесності.</p>	<p>опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, структурних вимог до інформаційного пакету, форм робочої навчальної програми дисципліни і форми представлення інформації про кваліфікацію науково-педагогічного працівника" і безпосередньо додатками 5 та 6. Переліки орієнтовних питань, що виносяться на іспит/залік надаються студентам безпосередньо як і плани семінарських занять та завдання для самостійної роботи. Скарги на відсутність в робочих програмах орієнтовних питань, що виносяться на іспит/залік, з боку здобувачів освіти не висловлювалися.</p> <p>Культура академічної доброчесності викладачів та здобувачів освіти в КНУТШ спирається на широку нормативну базу, яка включає в себе Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності, Положення про організацію освітнього процесу, Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу, Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату тощо і забезпечується на всіх інституційних рівнях забезпечення якості освіти. Практика обов'язкової перевірки курсових робіт на наявність академічного плагіату вже давно впроваджена і забезпечується на рівні кафедри і наукового керівника.</p>
Критерій 6. Людські ресурси		
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6</p> <p>Рівень відповідності Критерію 6:</p> <p>Рівень А</p>	<p style="text-align: center;">Не виявлено.</p>	

Критерій	Звіт експертної групи	Коментар КНУ
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси		
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7</p> <p>Рівень відповідності Критерію 7:</p> <p>Рівень В</p>	<p>ЕГ, зважаючи на результати опитувань здобувачів ОП у липні 2021 р. рекомендує посилити на ОП інформування студентів щодо наявності доступу до сучасної літератури через ресурси факультету, різноманітні бази даних та електронні ресурси, про які зазначено на сторінці Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича. Позитивною практикою для ОП буде також активніше наповнення репозитарію працями науково-педагогічних працівників, оскільки на даний момент там розміщено лише кілька магістерських робіт.</p> <p>ЕГ визначила як недолік ОП відсутність спеціалізованої платформи для дистанційного навчання та рекомендує впровадити єдину та уніфіковану навчальну онлайн-платформу для забезпечення потреб ОП.</p>	<p>Здобувачі освіти володіють інформацією про можливості використання сучасної наукової літератури, статей із періодичних наукових видань через ресурси Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Національної бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого тощо і безпосередньо користуються цими ресурсами при підготовці до занять, виконанні самостійної роботи чи написанні курсових робіт. Науковий доробок НПП доводиться до здобувачів освіти різними способами в тому числі розміщенням праць на офіційних сторінках кафедр, наданням студентам посилань у списках літератури для підготовки до занять чи безпосередньо через різні засоби комунікації.</p> <p>В КНУТШ у 2020 р. була спроба впровадити єдину платформу «KNU Education Online» для проведення занять для всіх структурних підрозділів університету. Досвід виявився негативним. Запропонована розробниками платформа виявилася неспроможною задовольнити всі потреби забезпечення освітнього процесу різними структурними підрозділами університету. Викладачі університету використовують під час дистанційних занять онлайн платформи поширених програм які не ставлять надмірних вимог до девайсів здобувачів і не потребують високошвидкісного потужного інтернет-каналу у користувачів, що є особливо цінним в умовах воєнного стану.</p>
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми		
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8</p>	<p>Комунікація із роботодавцями щодо вдосконалення ОП відбувається здебільшого на рівні особистих професійних контактів, а також під час проходження здобувачами практик. Не виявлено ширших обговорень змін, пропозицій із залученням одночасно багатьох представників роботодавців. ЕГ рекомендує розширити практику комунікації із роботодавцями щодо вдосконалення ОП через</p>	<p>Комунікація із потенційними роботодавцями відбувається постійно з різних питань, у тому числі щодо вдосконалення ОП. Обговорення перспектив розвитку програми не носить формалізований характер і не завжди фіксується у протоколах чи знаходить широке публічне відображення. Результат досягається врахуванням думки потенційних роботодавців під час внесення змін до опису ОП, проходження практик, викладання дисциплін, визначення</p>

Критерій	Звіт експертної групи	Коментар КНУ
<p>Рівень відповідності Критерію 8:</p> <p>Рівень В</p>	<p>регулярні соціологічні опитування. Аналогічні опитування варто запровадити і для комунікації із випускниками ОП.</p> <p>ЕГ також рекомендує обов'язково проводити щосеместрові анонімні опитування щодо якості окремих ОК програми та фахових компетентностей викладачів, а не лише запитувати їхню думку під час особистих бесід.</p> <p>Керівництву ОП також варто продовжити практику інформування здобувачів щодо можливості їхньої участі у вдосконаленні програми, оскільки опитування 2021 р. вказує на велику частку респондентів, які на питання цього блоку відповіли, що не знають про таке.</p>	<p>форм і методів навчання тощо. Анкети опитувань для роботодавців та випускників погоджені в КНУТШ і на окремих структурних підрозділах пройшли пілотні опитування. Практика регулярних опитувань роботодавців та випускників впроваджується в університеті.</p> <p>Щосеместрові анонімні опитування здобувачів освіти щодо якості окремих ОК програми та фахових компетентностей викладачів передбачені чинним положенням (http://senate.univ.kiev.ua/?p=1469), для їх реалізації розроблена і затверджена НМР Університету відповідна анкета. Саме опитування поки що реалізовується силами факультетів/інститутів, тим часом ІОЦ Університету отримав технічне завдання на створення додаткового модуля системи автоматизації освітнього діловодства, завдяки якому такі опитування здійснюватимуться автоматично, а їх результати накопичуватимуться в загально-університетській базі.</p> <p>Водночас ми вважаємо що обговорення у відповідних фокус групах проблем, якщо вони з'являються (виявлені опитуванням), є більш ефективним шляхом для покращення освітньої діяльності НПП і підвищення якості освіти за ОП.</p> <p>Практика інформування здобувачів освіти щодо можливості їхньої участі у вдосконаленні програми буде і надалі поширюватися гарантом ОП та членами проектної групи.</p>
Критерій 9. Прозорість і публічність		
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9</p> <p>Рівень відповідності Критерію 9:</p>	<p>Не виявлено</p>	

Критерій	Звіт експертної групи	Коментар КНУ
Рівень А		